

Barcelona 13 de Gener de 1928

L'Esquella de la Torratxa

ANY LI - Núm. 2534 - 15 cts. - Atrassats 30

PER SANT ANTONI

Els herois de la diada.

Teatre Català ROMEA

Gran Compañia VILA-DAVI

Primera actriu: MARIA VILA
Primeros actors: DAVI y NOLLA

Hoy, viernes, tarde:

UN MILIONARI DEL PUTXET

(Ultima semana) :-: Noche:

JUGAR A CASATS

y la comedia en tres actos, de grandioso éxito, de Alfonso Roure,

T'ESTIMO!...

Domingo, tarde, a las tres y media, **ELS PASTORETS, GARROFA I PALLANGA** :-: A las seis, **UN MILIONARI DEL PUTXET**, y a las diez, **JUGAR A CASATS** y **T'ESTIMO!...**

TEATRE CATALÀ "NOVETATS"

Hoy, noche, a las diez:

EL REI PER FORÇA

Mañana, sábado, tarde, reestreno de la célebre comedia de Artís,

SENY I AMOR, AMO I SENYOR

por la Tapias y Martori.

Domingo, tarde, a las tres y media,

ELS PASTORETS i els Reis

A las seis y a las diez:

EL REI PER FORÇA

divertida comedia de Capdevila

Se despacha en contaduría.

TEATRO COMICO

EL TEATRO DE LOS GRANDES ESPECTACULOS

Todos los días

LA GRAN REVISTA

EUREKA

El espectáculo de la alegría, las mujeres bonitas, la fastuosidad y los grandes artistas

El acontecimiento sensacional del siglo - Emoción

Misterio - Tragedia

El desconcertante

DERVICHE AZIZ

MAHOMETANO

BICICLETES ESPORTS
ACCESORIS

SANROMÀ

Balmes, 62 - Telèfon 1445 A - BARCELONA

DEMANEU TARIFES DE PREUS

VIES URINÀRIES

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa
I rou sofrir inutilment de les dites malalties, gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinàries: *Blenorragia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc., de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *flúixos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els **Catxets del Doctor Solvré**. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que necessiten sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malfada. Venda: 5'50 ptes. caixa.

Impureses de la sang: *Sifilis* (avariosis), *eczemes*, *herpes*, *úlceres varicoses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acaé*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Píndoles depuratives del Dr. Solvré**, que són la medicació depurativa ideal i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, floronscos, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundós, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatorrea* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fatiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Gragees potencials del Dr. Solvré**. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medul·la i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la juvenesa, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pesettes 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franquex a *Oficines Laboratori Sòkatarq, carrer del Ter, 16, telèfon 544 S. M. Barcelona*, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen desentrellament, tractament i guariment de les dites malalties.

ANTONI LOPEZ

IMPRESSOR

Carrer de l'Om, 8

BARCELONA

MUSICA Casa CANONGE

ESPECIALITAT EN OBRES PER A

Tercets - Quintets - Orquestres

Zurbano, 7 - Barcelona

TRENCATS

temps i diner, no deveu comprar cap aparell sense visitar abans aquesta casa.

Tingueu sempre present que, els millors aparells del món per al guariment de tota mena d'hèrnia en homes, dones i criatures, són els de la casa TORRENT. Sense traves ni elàstics enfarfegosos de cap mena. No molesten ni embarassen, deixant que hom es mogui lliurement i faci els treballs mes durs i pesats, sense la més petita molèstia. Si voleu estalviar salut,

CASA TORRENT - 13, Unió, 13 - BARCELONA

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

A FAVOR DE LA MORAL

A era hora de què s'iniciés la campanya feréstega, brutal, definitiva; ja era hora de deixar fora de la societat, de les relacions, de la conversa, dels moviments intel·lectuals, tota aquesta gent que es creu amb el deure d'acceptar una posició amoral, de cos i ànima, per a què la gent els cregui éssers superiors d'una selecció culta i aristocràtica on no hi poden arribar els que mitjanament anem vivint i tirant de la rifeta de les lletres i de les arts. Estic parlant d'aquesta mena d'homes que no ho són, que tenen el sexe invertit i que vulgaritzant aquell mot d'ordre de fi de segle "volen viure la seva vida".

En François Porché, l'escriptor de la barbeta endimoniada i el cap callb, ha llançat el primer llibre valent contra aquesta mena de tipus que avui ho envaeixen tot: la poesia, les lletres i les arts, i que entorn d'ells llancen la lliçó del més groller i el més innoble dels pecats. En François Porché ha publicat un llibre "L'amour qui n'ose pas dire son nom", valent, definitiu. En ell es destrueix l'encant i el valor espiritual del més innoble dels pecats. Abaix Walt Whitman! Abaix Oscar Wilde! Abaix el pànegirista André Gide, per haver escrit "Corydon" i "Si le grain ne meurt pas!" Abaix tota aquesta gent que cerca en el més profund del pecat un encant que no té la brutícia del pensament!

Abans els pecadors, almenys, guardaven en secret la seva tara. Ara la llancen a la llum del dia i procuren fer-la ben visible, com si això fos un signe d'elegància! Si nosaltres creguéssim amb una altra vida, si nosaltres creguéssim amb la fi del món, tal com l'anuncien els feligresos del Sant Pare, pensariem que la societat ja havia arribat al mateix punt que Roma a l'hora en què, tot el que no era vici i pecat, no estava considerat pel món distingit. Ja és l'hora—diríem—de l'enfonsament. Ja hi ha masses *prisonnières* i masses actants socràtics. Però així com abans es guardaven dins del seu cercle, ara volen sortir d'ell mantenint la teoria de què es pot ésser molt home pel que es refereix a la política, a les arts, a la poesia i a les lletres, encara que es tinguin certes preferències sexuals. I així veureu aquesta gent de les gestes afeminades parlar i escriure amb les imatges més grolles i més feréstegues o pintar amb cert to d'esperit extern.

Ha fet bé François Porché de començar la campanya. "L'amour qui n'ose pas dire son nom" és un llibre vibrant que farà molt de bé. Arreu s'hi conrea aquesta mena de gent repugnant i infecta i cal allunyar-los de la nostra vida quotidiana com si fossin gent que encomana el mal. Si senten el gust al pecat que ells portin a la Clínica propera al manicomí. Són mals de boig. Que es lliurin a les seves pràctiques en el més obscur dels misteris, però que no els facin sortir a la llum pública, ni els donin a entendre amb el seu posat, amb el seu accent, o amb el seu caminar. En arribar aquest moment: garrotada! Això potser estarà en contra del principi liberal de què tothom pot fer el que vulgui mentre no amoïni els altres, però també està aprop de la moral i de la decència pública.

FRANCESC MADRID

HOME PREVISOR

Anem a explicar una anècdota ocorreguda fa ben poc a un home conegut. No donarem noms.

Responem de l'autenticitat.

La dita persona tenia el pare moribund. Era ja molt vell i no hi havia la més lleu possibilitat de salvació. Calia esperar resignadament la seva mort.

Feia ja un parell de setmanes que el vell estava en un període pre-agònic. La família feia tots els esforços per a allargar-li la vida; de dia en dia, estava més apurat.

Els fills no sabien si el seu pare havia fet testament; en aquells moments, però, no abandonaven l'egoisme. Diverses vegades havien intentat esbrinar-ho i semblava que ell no entenia o no feia cas de les seves paraules.

I aquell home es decandia més i més. Ja veien, els fills, que haurien d'esperar a saber-ho a què fos mort.

Per fi, un dia el pare els cridà tots. Estava ja a les acaballes (l'endemà morí). Tenia moments de desvari, i sempre parlava fadigosament i enfarfegat.

No hi havia pas dubte, els anava a parlar del testament. Els fills feren un sospir d'esperança.

El pare els reuní tots al voltant del llit. Tot just podia parlar, les paraules s'entenien amb dificultat.

—Fills, jo m'estic morint. No hi ha remei per a mi. Sóc molt vell i la malaltia que pateixo és greu. Veig que ja estic als finals de la vida; potser demà ja seré mort.

Va fer una pausa. El pobre home havia estat més d'un quart per a pronunciar les paraules que hem transcrit. Li calgué un llarg repòs per a reprendre el seu parlament. Els fills no s'hi veien d'impacients.

—Aquests dies he meditat molt—continuà—. He meditat sobre moltes coses. Me'n vaig del món, i vull deixar-ho tot previst. Vosaltres tindreu moltes despeses. He cregut que el millor que podeu fer és donar-vos de baixa

de la ràdio; fet i fet, éssent jo mort, haureu d'estar un temps sense oir-la.

No trobeu cada dia més justificades, amics lectors, aquelles paraules del bon i enyorat Cristòfor de Domènec, que deia que els catalans som uns jueus honoraris?

U N G R A M A S S A

Anem a parlar dels mitjans de transport de viatgers.

Es indubtable que els tramvies, automòbils, autòmibus, metros, etc., serveixen per a dur la gent d'un lloc a l'altre. A ningú no se li ocrorrerà pujar a un tramvia, per exemple, per a no moure's d'un mateix lloc; ens sembla que fins ara ningú no ha trobat encara aquesta utilitat als vehicles.

Però la gent hi puja per a anar d'un lloc a un altre, i, generalment, per anar-hi de pressa; són molt pocs els que hi pugen per estalviar-se el caminar.

Això passa a tot el món.

A tot el món, excepte Barcelona.

Sembla que l'Ajuntament i les companyies barcelonines es diverteixin en demostrar que els vehicles són per anar a poc a poc.

La nova direcció dels carrers, totalment il·lògica no serveix sinó per destorbar la circulació. Agafar un automòbil per a arribar a temps a un lloc, és fer els possibles per arribar-hi tard. A peu s'hi va molt més de pressa, per lluny que sigui. Sinó, féu qualsevol dia la prova.

Amb tot aquest batibull, és clar, els tramvies es veuen travats i han d'anar a pas de tortuga. Els autòmibus, igual.

Agafeu el metropolità. Tampoc. Aquí és la companyia que es complau en fer la santíssima als passatgers.

Cada tren s'espera un mínim de cinc minuts a l'estació del Pla de la Boqueria. El metro és, precisament, el mitjà de màxima velocitat. Sembla que la companyia s'entesti en demostrar que el metro de Barcelosa no serveix per a res. La gent, però, se'n va convenent, i per això els cotxes són a totes hores tan buits. Esperar-se cinc minuts dins del cotxe al Pla de la Boqueria o passejant-se per les andanes de les altres estacions, no serveix per a res.

I ara, finalment, parlem d'altre abús municipal. Els tramvies que van a les afores són els únics que poden córrer. Els passos a nivell es cuiden de fer-los anar a poc a poc. Tothom ha demanat la supressió dels passos a nivell, l'Ajuntament n'ha tractat; però, és clar, això és comoditat per al públic, una cosa de necessitat urbana i l'evitació de perills, i a l'Ajuntament li convé tot el contrari. Els passos a nivell no es suprimiran.

I els tramvies i autòmibus que van a Sant Andreu, Poble Nou, Sant Martí, Badalona, etc., cada dos per tres queden aturats pel pas d'un tren.

Fa molts pocs dies un dels nostres companys anava de bon dematí—els nostres redactors també saben llevar-se d'hora, quan convé—cap el Poble Nou amb tramvia. En arribar al pas a nivell, el tramvia s'hagué d'aturar. Anava ple d'obers que es dirigien al treball. El tramvia seguia aturat. Els obrers no podien esperar-se i anaven baixant per dirigir-se al taller a peu. Al cap de vint-i-dos minuts justos, el tramvia pogué passar.

Són tan bons que no ens els mereixem l'Ajuntament i les grans companyies que tenim.

UNA DESGRACIA MES

Potser algú dirà, queixant-se, que no valia la pena d'ocupar l'espai d'aquest "glossari" en un assumpte tan fútil, de tan escassa importància. Naturalment, nosaltres discrepem d'aquest criteri. Si no en discrepéssim, hauriem dedicat el "glossari" a una altra cosa.

Nosaltres creiem que no hi ha res petit al món, perquè tot, fins ço petit, mereix la nostra atenció. I ens donà la raó un sant en aquest pensar—pensar que és sentir—, un sant al qual comença a fer-se justícia: Francesc d'Assís.

Per això nosaltres dediquem avui aquest "glossari" a la Moños, i no a Poincaré o a Lloyd George. Per això, i perquè ens sembla més interessant la Moños que Poincaré o Lloyd George. Més interessant baix el punt de vista amb què avui la contemplem. La Moños té una avantatge sobre els polítics francès i anglès que acabem d'anomenar: la de què és inofensiva, tranquil·la i pacífica. I nosaltres estem pel pacifisme.

Avui la Moños té, per a nosaltres, una actualitat màxima i capital. I nosaltres som esclaus de l'actualitat, ja que aquest "glossari" que fem setmanalment és com un rellotge que canta totes les hores de la ciutat: les alegres i les doloroses, les de revolta i les de resignació.

A més, en parlar de la Moños ningú no s'enfadarà, ningú no hi tindrà res a dir, ningú no ens picarà els dits. I això, avui, és una avantatge inestimable.

La Moños s'ha tallat els cabells! Heus ací el perquè del nostre "glossari". No podíem deixar de comentar aquest fet, aquest esdeveniment. Al cap i a la fi, la Mode Viver, que és persona que mereix tots els nostres resfios és molt més popular que el senyor baró de Viver, posem per exemple i sense ganes d'ofendre al senyor baró pectes. La Moños forma part de la ciutat, és un ornament de la ciutat, un ornament molt més interessant que la Plaça de Catalunya, que tant ha donat a parlar. N'és tant d'ornament, que creiem que el Municipi l'hauria de subvencionar.

Ara la Moños s'ha tallat els cabells, se'ls ha tallat a la garçonne. Ha fet com les dames de la nostra aristocràcia, com les noies alegres del cabaret, com les modistes, com les carniceres, com tothom. No ha pogut resistir la influència d'aquesta moda que converteix les dones en cocos.

Naturalment, aquests éssers ígenus i purs també estan sotmesos a les malèfiques influències. No es salva res!

Al tallar-se els cabells la Moños, ha perdut la seva personalitat. Ja no és la Moños! La Moños ja s'ha mort. L'ha matada la civilització.

Dediquem-li cinc minuts de silenci en senyal de dol.

VIRAI

NOTA.—Tan bon punt anàvem a començar la tirada del present número de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA, ens innovem de què la senyora "Moños" no s'ha tallat el cabell a la "garçonne" així és que no hi ha res del que havíem dit.

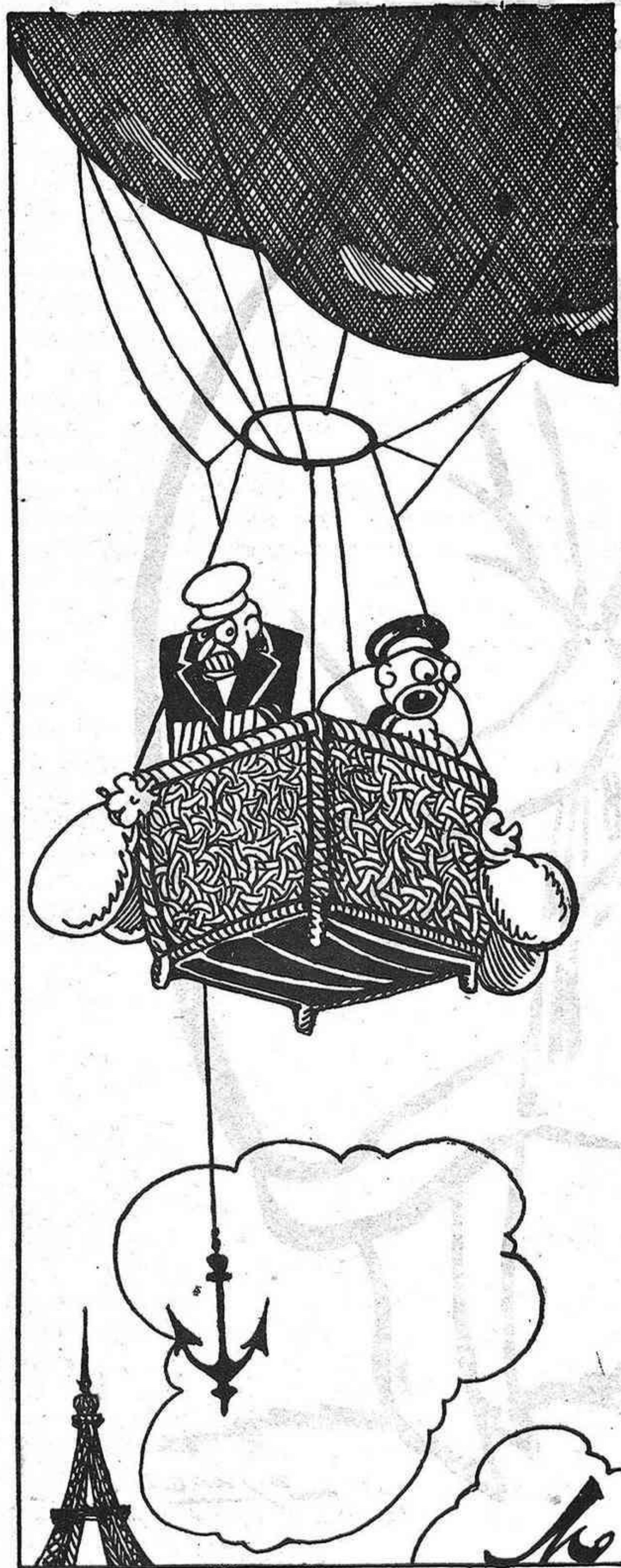

LA MODA I EL GROOM

—Porta'm l'altre moneder.
—Ah, ja sé: vol dir-la maleta.

LA FADA DE LA LLUM

Loïe Fuller, morta a la nit del 1 al 2 de gener, fou una gran artista que aportà, amb els seus ballets una llibertat desconeguda i trasbalsà l'art de la llum sobre l'escena. Des de la seva aparició al "Folies Bergère", fa trenta anys, que té un feèric prestigi sobre la multitud. De llavors ençà no féu més que renovar constantment l'art decoratiu, en el qual el moviment és transfigurat pels jocs

ALTA TRAGEDIA

—Volem sobre París. Però la "catastrof" és imminent.

—Així, digues que la truita serà a la francesa!

de la llum, que ella havia creat. Mai ningú no fou més meravellosament ingenios. Qui no ha vist Loïe Fuller manipular les seves teles, no pot saber quins arabescs miraculosos transformen unes vestidures miserables en un mantell de reina.

Ella tingué idees que semblaren extravagants als directors d'escena del seu temps. Ella somniava amb un teatre sense decoracions, amb un teatre que ella hauria il·luminat amb lluminàries; amb un teatre que ella encertava de vegades, quan organitzava festes a ple aire.

Tot el que emprengué porta la marca de la seva intuïció miraculosa. Que pugués a l'escenari de l'Opera les seves enlluernadores festes de màgia; que abordés el cinema amb el "Lliri de la vida", que inundés el "music-hall" amb el seu guspirejar acolorit, cada vegada aportava als homes una joia celestial.

Ella relligava realment la terra amb les estrelles, per mitjà de la seva imaginació fresca i somrient, pels miracles de llum de la seva invenció.

Els esperits més nobles i més grans de la seva època han estat atrets pel seu sortilegi de fada. Anatoli France i Rodin ens han dit la seva glòria. Amb ella ha desaparegut un dels éssers més ben dotats per fer comprendre als homes la bellesa.

UNA MAMA BEN RAONABLE

El fet s'esdevé a Marsella i és històric, a fe de periodista. Lloc de l'acció: el registre civil de naixements. Personatges: una dona molt ben plantada i l'oficial corresponent.

Ella.—Vinc a declarar el naixement del meu fill. Es el setè que tinc.

Ell.—Això està bé; sou una bona francesa. I gens peresosa!... Doneu-me els papers, Caram! Però no sou casada! I no us en doneu vergonya?

Ella.—Ja us ho explicaré. Tots set els he tingut amb el mateix home.

Ell.—Aleshores, per què no regularitzeu el vostre estat?

Ella.—Francament, francament és... que no m'acaba d'ésser gaire simpàtic!

TORNANT UNA VISITA

Per a tornar la visita que els intel·lectuals catalans organitzadors de l'Exposició del Llibre Català i els que hi parlaren feren a Madrid el passat mes, en avió arribaren el director de "La Gaceta Literaria", senyor E Giménez Caballero i tres redactors més de la dita publicació.

Vingueren amb la seva cordialitat. A les Galeries Dalmau inauguraren una exposició del cartell literari, que és molt discutida.

Giménez Caballero havia de donar una conferència a les Galeries Dalmau. Era esperat Ramon Gómez de la Serna, el qual havia de donar una altra conferència a l'Ateneu. Els intel·lectuals catalans s'havien de reunir amb ells en un banquet.

Però causes fortes—que ignorem quines són—han impedit aquests actes. Els intel·lectuals castellans se n'han hagut de tornar a Madrid.

LA PRIMERA ROSA

La primera rosa que vaig veure
—tan bé com aquella no en veuré mai més cap—
jo no sé pas d'on la van treure
i allà on para ningú ho sap.

Potser del brot del seu roser collida
ja va sentir del seu tany l'esboranc
i poc a poc es va tornar marcida
i per les fulles se li escolà la sang

La vaig tenir a les mans i la duia una noia
encesa sobre el pit;
en vaig sentir tota la joia
i això que era molt petit.

Després aquella noia se l'enduia
o ella s'enduia a ella Déu sap on.
Prò havia vist la primera rosa! Alleluia!
sense comprendre'l havia vist el món!

Un joc de flames enceses,
una passió violent
i fulles roges que seran despreses
i escampades pel vent.

Una branca corferida
i un cor desillusionat;
ma joventut és la rosa florida
que poc a poc s'ha esfullat.

I ara recordo la rosa primera
que rumbejà sobre un pit blanc,
i sento que s'esfulla com una regalera
d'illusions fetes sang.

Sé que una noia se me l'enduia
o ella s'enduia a ella Déu sap on,
però ja havia vist la primera rosa! Alleluia!
Sense comprendre'l havia vist el món!

SALVADOR PERARNAU

LA DANSA ES DIVERSA

Un sopar de cap d'any reunia entorn d'una mateixa taula tres generacions d'una mateixa família.

Després del cafè, dels cigars i els licors, cada comensal fou convidat a dansar les danses del seu temps, acompanyant-se, segons els moviments rítmics, pel piano, per la "jazz" o pel fonògraf.

D'aquesta manera es succeïren les quadrilles una mica desordenades del vuitanta; els llancers amb llurs reverències antiquades; els valsos de tres temps, la "polka", la "mazurca", el vals de quatre, que evocaven els temps desapareguts.

Vingueren després el "cake-walk" negre de 1900, l'ondulant i amorós "boston", el "tango" suggestiu i escandalós d'avant-guerra, el "shimmy" esgarrifant de l'armis-

tici, i finalment, el "charleston" i el "blak-botom" d'avui. Cal dir-ho? Les preferències de cada convidat foren per la dansa del seu temps i, sens dubte, per la dels anys dels seus amors.

Tan sols una quinquagenària optà, àrdidament, per les danses noves.

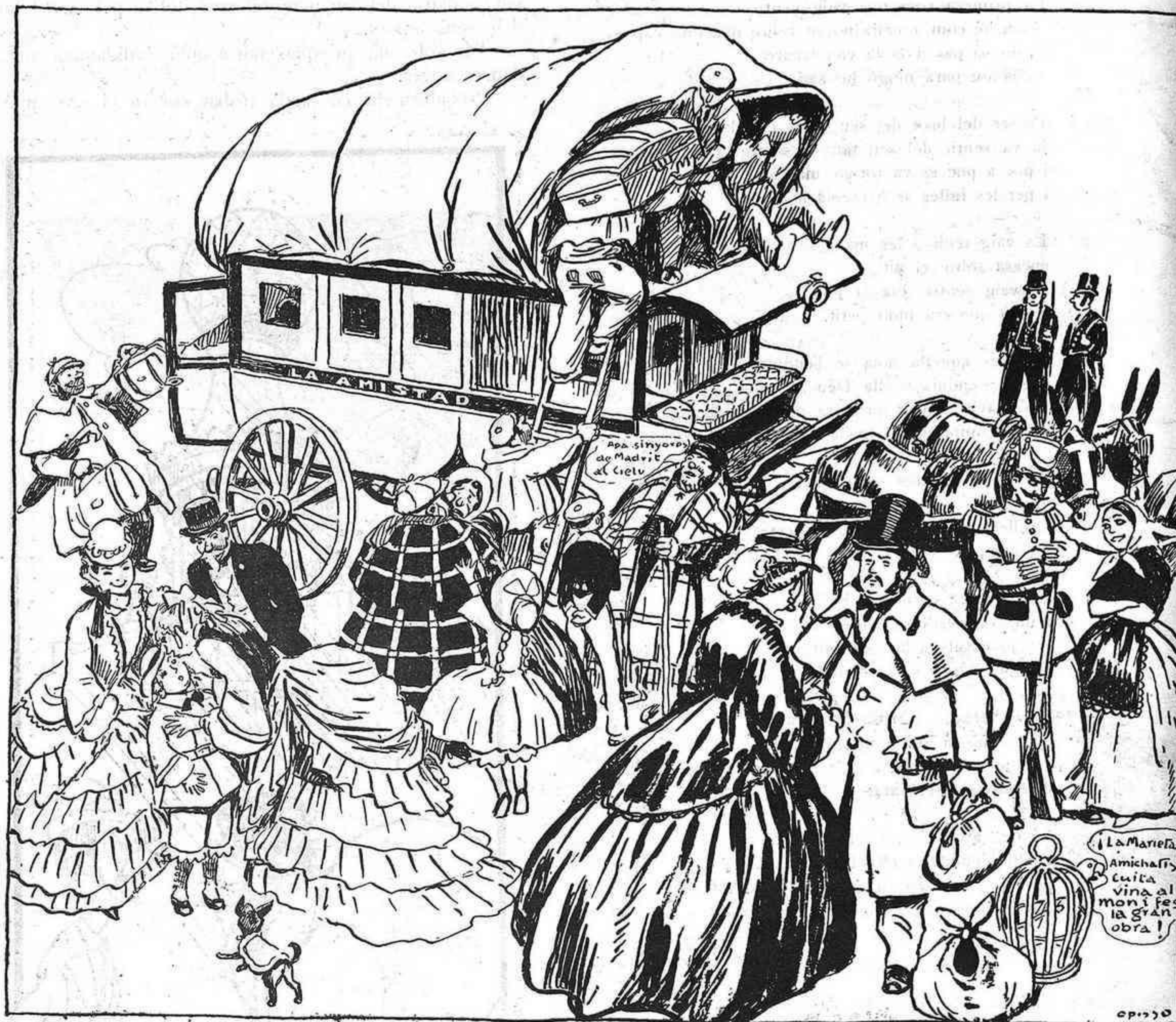
Probablement no havia trobat encara el seu amor.

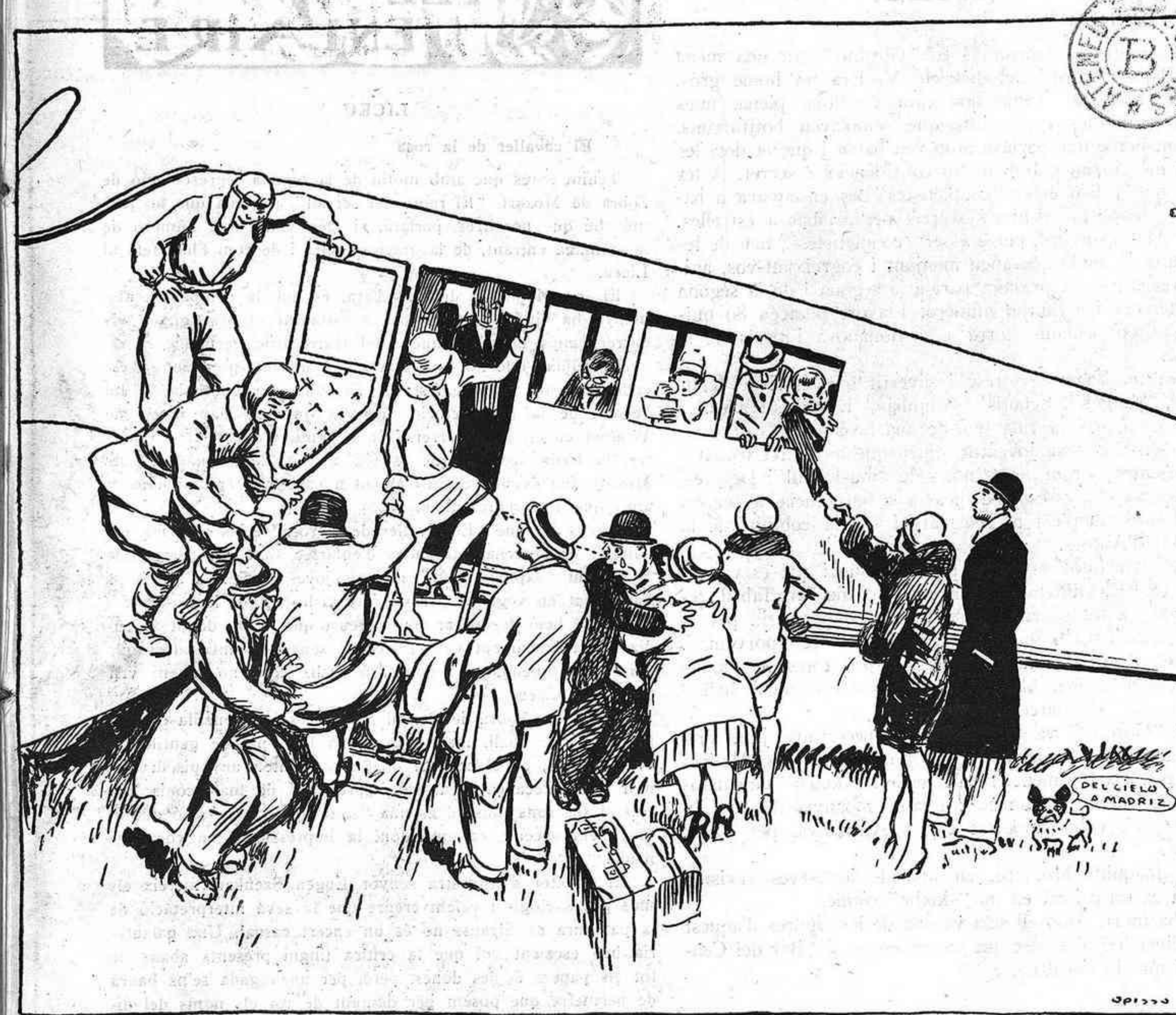
FRASE FETA, MAL FETA

—Sempre anar fent amb aquella tranquil·litat.
—Sí, vaja; vostè és un home d'aquells que tot s'ho tiren a l'esquena.

L'EVOLUCIO DELS VIATGES

Com s'anava a Madrid l'any 1828

i com s'hi va aquest any

ART I ARTISTES

SALA PARES

Les exposicions actuals de la Sala Parés són veritablement representatives d'una època de la nostra pintura. Dos pintors ja desapareguts ens mostren, cadascú en el seu ram, el que donà de sí l'art pictòric en el seu temps.

Les pintures religioses de l'Enric Moncerdà són del millor que s'ha produït en els darrers anys, dintre d'aquesta especialitat. Són teles fetes amb una fi industrial i cal mirar-les tenint-ho en compte; pintura fictícia, llepadeta i pobrissona per força, té, no obstant, una gràcia especial i agradable per al que no sigui un crític massa exigent.

Com a compensació del migrat de l'art industrial d'En Moncerdà, tenim la sobirana exposició de les obres d'En Francesc Gimeno. Aquest home, féu vida pobra; més que humil, i no volgué mercantilitzar el seu art, treballant com l'obrer més necessitat només per a recollir uns cèntims que li permetessin comprar colors i teles per a fer les obres mestres que avui podem admirar. Menyspreat per pintors de cap mèrit que saberen fer-se un públic, avui triomfa amb la força indiscutible d'un artista enamorat de la veritat, que sabia dibuixar com els grans mestres i pintar amb una sinceritat i una justesa que el fan digne de figurar al costat de les grans figures de l'art sense desmerèixer gens, doncs les obres que, ha deixat, posades en una sala del nostre Museu, l'enriquieren, i fóra l'única manera de pagar el deute que la generació última va con-

treure amb un artista que no tingué més defecte que ésser massa honrat i no voler prostituir-se fent concessions al mal gust ambient.

LA PINACOTECA

També és un cas del lluitador sense descans el d'En Carles Valero, el qual exposa uns paisatges i una colla de "bodegons". Mancat de mitjans per a fer-se una reclam i anunciar-se a so de timbales, va fent el seu camí amb penes i treballs. El seu art és veritat, i, si no és definitiu, temps a venir, pot ésser-ho.

Es difícil pintar amb cura quant es contemplen els models de "bodegó" més amb ulls de "gourmet" que no d'artista. Seriosament, En Carles Valero és un pintor més que distret i que farà coses dignes d'un bon pintor.

GALERIES AREÑAS

La senyoreta Carme Bernadas exposa en aquestes Galeries una col·lecció d'aquarelles dignes d'ésser vistes. Són obres de visió i sensibilitat femenines, exquisidament tractades de colorit i bastant encertades de dibuix, constituint un conjunt plaent i que demostra envejables condicions en l'autora.

SALA PARES

Per manca d'espai, deixem de parlar de l'exposició dels mestres Rusiñol, Casas i Clarassó, de la que ens n'ocuparem extensament la propera setmana.

BORIEL

MORTS QUASI IL·LUSTRES

EL "GORDITO"

Ha mort el "Gordito". El "Gordito" era una mena de "Papà Gerard" del districte V. Era un home gros, baixet, rabassut. Tenia una cara de lluna plena, unes mans gruixudes i uns dits que semblaven botifarrons. Era un home que parlava amb veu baixa i que et deia les coses més ínfimes amb un to confidencial i secret. A les noies que volien ésser "coupletistes" les ensenyava a badallar i explicar-los-hi els secrets per arribar a estrelles.

—Abans que tot, per a ésser "coupletistes", heu de tenir gana. A mida que aneu menjant i engreixant-vos, anireu passant de la primera part a la segona i de la segona a la tercera i a l'últim número. Llavors pesareu 80 quilos, tindreu brillants, torre a la Bonanova i títols de la *Deuda*.

Era un home pintoresc i divertit que escrivia "couplets", "tangos", "chotis", "rumbas" i "pasos-dobles" i que s'havia pres la vida fent-ne una broma. No callia molestar-se. A la seva joventut, diuen que havia fet tronar i ploure entre el ram de les noies de "music-hall". Després, en passar els anys es va dedicar a la burocràcia de segona mà. Estava empleat a Telègrafs i seguia cobrant de la Societat d'Autors.

Del "Gordito" es aquell sinistre anunci que es va publicar en "El Diluvio" durant una vaga de l'art fabril, recomanant a les obreres sense feina que passessin per la seva "Acadèmia", que en faria artistes de "porvenir". Després d'aquest anunci, un capvespre totes les dones honrades del treball obrer, varen assaltar els "music-halls" i "cabarets" de Barcelona.

El "Gordito" va torear en una becerrada, junt amb En Sugrañes, "Amichatis", "Moreno", Francesc Madrid i d'altres. Darrerament treballà en un "sketch" cinematogràfic del teatre "Cómico", i la Companyia de la Lily Damita se'l volia emportar cap a Alemanya, per a fer cinema.

En Joaquim Montero, en una de les seves revistes l'havia caricaturitzat en un "sketch" còmic.

S'ha mort. Amb ell se'n va una de les figures d'aquest món divertit i pintoresc que va començar al "Bar del Centro" i que ja s'acaba...

L'EXPOSICIO RUSIÑOL, CASAS CLARASO

Als "Establiments Maragall" o "Sala Parés" — que tot és u i d'ambdues maneres es pot dir—els nostres grans artistes Santiago Rusiñol, Ramon Casas i Enric Clarasó hi han obert l'exposició que cada any fan, tots tres junts.

Ja us podeu imaginar si n'està de bé. Es tan excel·lent com totes les seves. I és clar, està tenint l'èxit de sempre.

Donem només la nova i constatem amb goig l'èxit.

El nostre crític d'art està, a hores d'ara, esmolant les eines plomíferes per a parlar-ne amb l'atenció que es mereix.

LICEU

El cavaller de la rosa

Tenim entès que amb motiu de la segona representació de l'obra de Mozart, "El rapte del serrall", persona que ho farà més bé que nosaltres, parlarà, si Déu vol, en el número de la setmana entrant, de la graciosa obra i de com l'han feta al Liceu.

El que sí podem dir des d'ara, és que la companyia alemanya ha vingut a tomb per a restaurar el prestigi, en els darrers anys un xic "fané", del teatre líric germànic.

El públic, que no està massa per les interpretacions d'escola, comença a fatigar-se de l'afectació wagneriana, o tal vegada de la interpretació afectada que ens han donat de Wagner en els anys darrers. En el sentir d'aquest trist repòrter, la freda acollida que es féu a "La flauta màgica", de Mozart, fou deguda exclusivament a l'arbitrari emmidonament amb què fou representada.

I heus ací que "El cavaller de la rosa" se'ns presenta esbandint de l'escena tota mena d'enfarfec simbòlic. ¿Seria que la corrent "expressionista" que els joves escriptors alemanys han posat en voga ha arribat fins a desensopir la nostra escena? ¿O hem de limitar-nos a creure que tot és degut a l'endiastat entrenament del "caricato" senyor Schutzendorf que encarna estupendament un Baró Ochs com no n'hem vist d'altre al Liceu?

I això que l'obra de Ricard Strauss és ben senzilla d'interpretar. Es un ball, materialment un ball, ple de gentilesa i de bufoneria, en el cor del qual s'hi munten un episodi d'amor i una recança autumnal impregnada de malenconia. No sols el seu fons musical és una "suite" de valsos, sinó que el moviment escènic cal que doni la impressió d'una cosa ritmada.

El director d'orquestra senyor Eugen Szenkar, mereix els més grans elogis i volem creure que la seva interpretació de la partitura de Strauss no és un encert casual. Una galanteria ben escaient vol que la crítica tingui presents abans de tot els papers de les dones, però, per un vegada se'ns haurà de permetre que posem per damunt de tot els noms del director senyor Szenkar i del "caricato" senyor Schutzendorf.

Com més s'acusi el ritme escènic, bufó i grotesc, però sempre elegant, que anima amb la seva tumultuosa presència el Baró, més es destacaran el duo del segon acte, que ens plauria encara expressat més vivament, i aquell tercet de l'acte darrer en què la recança de la Mariscalda en deixar el "damoiseau", l'amor del qual ja no pot retenir, fa passar per l'ànima de l'espectador una subtil esgarrifança ben humana.

No tenim espai per a dir més coses. La senyora Husa ens va fer un Octavi excellent, la senyora Schellenberg, discreta en la seva concepció de la frèvola Sofia, i la senyora Bönn, esplèndida i malaguanyadament bella en el paper de Mariscalda.

Per tenir dret a criticar, cal saber aplaudir quan n'és l'hora. L'empresa del Liceu, en combinar la companyia alemanya d'aquest any, ho ha encertat del tot, i el públic, que ha demostrat la seva satisfacció ben clarament, encara s'hi hauria d'escalfar més.

CLAU DE SOL

APOLO

S'ha reprisat la famosa sarsuela "Cançó d'amor i de guerra", l'èxit més gran del teatre líric català.

La cantava un tenor nou, el nom del qual sentim no recordar en aquest moment, que fa venir enveja als rossinyols. Molt bé En Bordas i el reste de la companyia.

VICTORIA

"Noche de guerra" és una sarsuela del mestre Millàn, tan estimat del nostre públic, en la que hi ha col·laborat el mestre Espinosa. Del llibre en són autors els senyors Endériz i Róa.

La música és inspirada i brillant com tota la de l'autor de "La dogaresa". El llibre és força discret.

POLIORAMA

El senyor Martí Orberà no és un autor que mogui massa scroll. No obstant, les seves obres són sempre dignes d'estima i de respecte. Ara ha estrenat "Muñecas". "Muñecas" és un drama sobri, intens, ple de nobles intencions, d'un diàleg ric en idees i en imatges.

ROMEA

Dimecres passat degué estrenar-se una comèdia d'Alfons Roure, titulada "T'estimo".

No som a temps de parlar-ne.

Ho farem en el número vinent.

NOVETATS**Un altre èxit d'En Capdevila**

El nostre company Lluís Capdevila ha estrenat al teatre Novetats, la comèdia "El rei per força".

Es tracta d'una excel·lent obra, com era d'esperar. El públic la rebé a mans besades; un èxitàs d'aquells que no s'obliden mai.

La manca de temps ens priva, avui, de parlar-ne amb l'extensió que l'obra i la personalitat del nostre company es mereixen. Només fem constar, amb satisfacció, el gran èxit. En el vinent número en parlarem.

PER ACABAR**Lenormand**

Ve a Barcelona Enric Renat Lenormand, el més considerable dels autors dramàtics francesos. Donarà una conferència. La companyia de Novetats interpretarà "La dent rouge"—"El cim roig"—, traduïda per J. Pous i Pagés i Carles Soldevila.

Una gran pensada

Diuen que un cert actor ha anat a proposar a l'empresa d'un gran teatre un negoci per a guanyar-hi molts mils duros. El negoci consisteix en què aquest actor, i uns quants més, representés "Jesús que torna".

Home!...

BOB

FUTBOL

La jornada del diumenge passat a casa nostra va ésser gairebé de completa vacança.

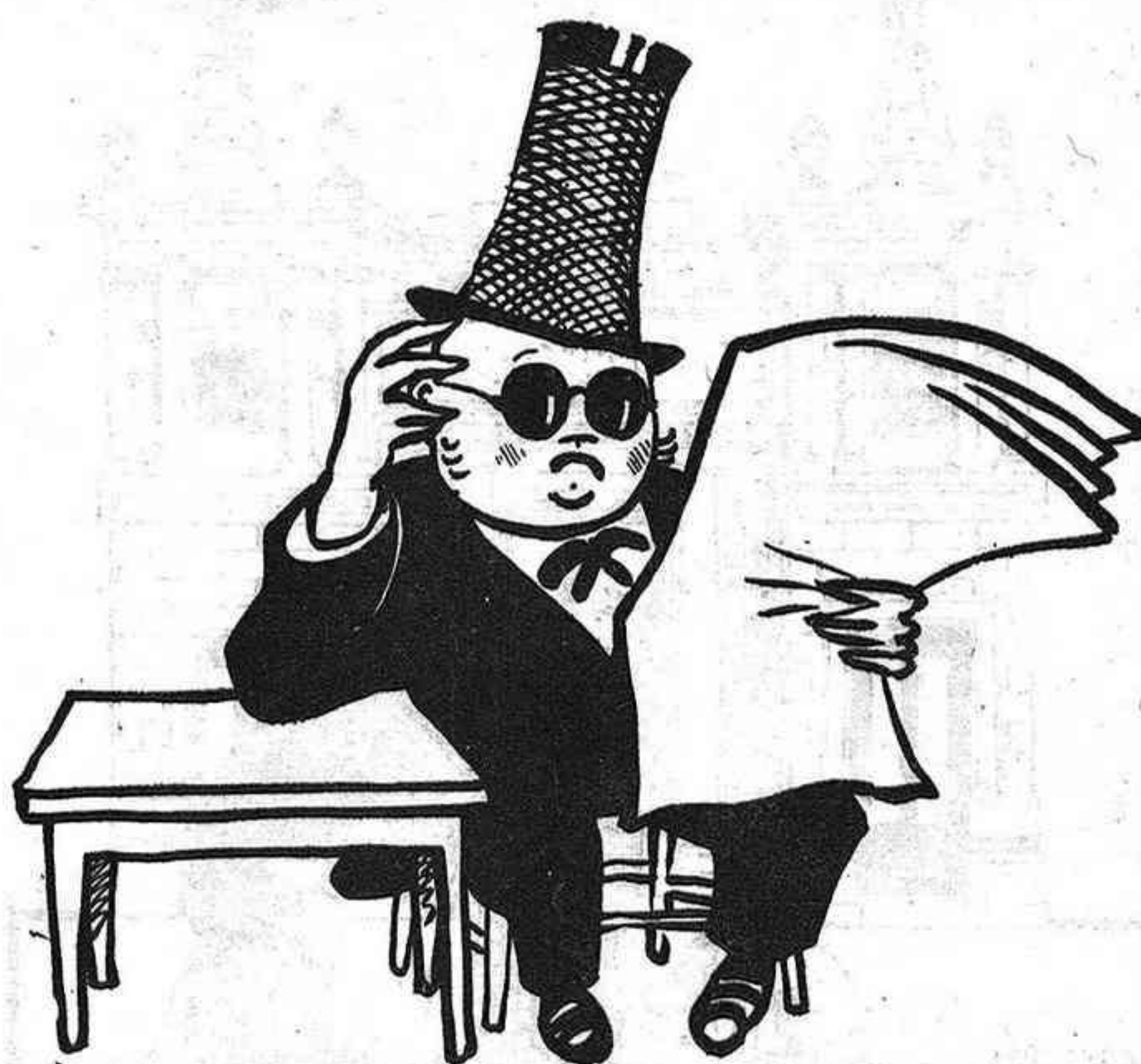
Allí on se les varen haver fou a Lisboa, on la selecció portuguesa jugava contra l'espanyola.

Es veu que va ésser una cosa molt divertida, i a fe que ens hauria agradat de veure-ho. Una altra cosa que també salta a la vista, és que a En Zamora els aires de fora no li proven, perquè els gols li entren que no se'n dona compte. Mireu que els portuguesos marcar-li dos gols! Unicament pot

ELS QUE VOLEN

—He vingut de Madrid, volant, en tres hores i mitja.

—I, per què tanta pressa? Si aquí no t'esperava ningú!

HE FET TARD

—A Nova York s'han cremat 80.000 automòbils. Jo que me'n volia comprar un!

comparar-se amb el partit de Sevilla, que n'hi van entrar quatre

Això no tindria cap mica d'importància si no fos que demà passat se les ha d'haver només que amb un "Barcelona" que li vol ensenyar les urpes que té i les que no té.

De totes maneres, encara que els portuguesos marquessin dos gols al nostre "divino guardavallas", no us penséssiu que haguéssim perdut. Això sí que no! Davant dels portuguesos no hi podem perdre mai Tot el més, empatar-hi a 2 gols, com aquesta vegada, encara que un d'ells i segons els telegrams, fos entrat de "penalty"

I doncs, què us pensàveu?

Per a demà passat, com ja hem dit, en la represa del Campionat hi haurà el plat fort o el partit de la màxima emoció, com vulgarment es diu, encara que després ens resulti un partit d'estar per casa. Es tracta de què el "Barcelona" i l'"Espanyol" se les mesuraran, i, segons el resultat, podrà aclarir-se el famós ple del "goal-average".

Veurem què passarà.

ATLETISME

La "U. E. de Sant Andreu" ens va presentar l'ocasió de poder admirar, després de llargs anys de no poder-ho fer, una cursa de gran fons en marxa atlètica.

No concebíem, nosaltres, que una branca de l'atletisme tan simpàtica com la marxa, tingués una fi tan deplorable com la que anava tenint, o sigui que queia en l'oblit de tots els organitzadors d'atletisme

No ha estat així, sortosament, i així, doncs, vam veure com diumenge passat un bon estol de joves marxistes s'arregleraven a Sabadell per a recórrer els 40 quilòmetres que separa aquella ciutat de Barcelona.

Va ésser una cursa digna d'ésser vista per la brillant or-

ganització i el bon entrenament que demostraren la majoria d'atletes que hi marxaven.

El "Barcelona" se'n va endur totes les victòries; Francesc García, pels seniors i guanyador del Campionat de Catalunya, Ramon Castellfort, pels juniors, i Josep Vila pels neòfits. La classificació social també fou favorable al "F. C. Barcelona".

En resum, una bona festa per la qual felicitem als seus organitzadors "U. E. de Sant Andreu".

RUGBY

Que us pensàveu que ja no se'n cantava ni gall ni gallina d'aquest esport? Doncs, no senyors, no; encara viu i qui sap el temps que viurà encara.

Almenys així ens ho varen donar a comprendre el "Barcelona" i la "U. E. Samboiana" diumenge passat al camp de Les Corts

Encara que en aquest partit no hi vàrem veure cap progrés en la qualitat del joc, valgui almenys perquè no l'oblidin del tot o per a desvetllar un xic els ànims adormits i es reprenguin les organitzacions i aquella activitat que nosaltres confessem que havíem cregut era una foguerada d'encenalls.

Ah!, ens descuidàvem de dir que va guanyar el "Barcelona" per 22 contra 11.

TEIXI

Enguany figurarà a la festivitat de Sant Antoni abat, una nova i magnífica senyera. Aquesta serà la que inauguraran els obrers carreters de la casa "Damm, S. A."

✱

Estem esverats. Que hi ha d'haver una gran revolta internacional?

Tot ho fa creure així. En un país bell i isolat, l'illa de Mallorca, s'hi van reunint polítics i grans homes; alguns hi van d'incògnit i altres fingint un passeig.

A Mallorca s'han trobat Malvy, l'ex-ministre francès, i el cèlebre príncep Càrol de Romania. A l'un i a l'altre els han acompanyat una de personalitats, d'allò que hem quedat en dir-ne personalitats.

Ai, ai, ail

✱

"En un país ric com Espanya, no hi ha d'haver pobres", ha dit el general Primo de Rivera.

✱

A l'Ajuntament de la ciutat tenim dos nous regidors. Els senyors Alvar Camin Angulo i Josep Baró Bonet; a més, el senyor Juli la Mata, ha estat designat regidor suplent.

Estem molt contents. Felicitem coralmant els esmentats senyors.

✱

Continuem essent obsequiats amb magnífics calendaris.

Aquesta setmana n'hem rebut un de la fàbrica de paper de fumar LA + LA, de la fàbrica de tintes d'impremta Arnheimia, de l'impressor López Llausàs, dels cafès Brasil, de la casa Rellotges, Fornitures i Eines, S. A., i de la Bombone-ria Vidua M. Garriga.

Gràcies a tots.

ELS CINEGETICS

—Ets cec i vas al cinema?

—Sí, home; sóc cec, però manco no!

En Pou i Sabater és l'advocat defensor de Josepa Fuentes, l'autora del crim del carrer de Trafalgar, que tants diners ha donat a la Premsa poc escrupulosa de Barcelona.

Pou i Sabater és aquell advocat que es presentà com a defensor dels fills de la víctima i de la Fuentes, quan els fills no eren processats i no requeien sospites damunt de tots.

Trobem molt justa l'elecció de la Fuentes. Bé ha de recompensar l'interès que aquest minyó s'ha pres per la família.

✽

"La Publicitat" ha estat suspesa per vuit dies.

"Reus" per quinze i multat.

Sentim l'ensopçada d'ambdós liaris.

✽

Els "timos" de les misses, de les herències, etc., segueixen.

L'altre dia, encara, hom timà 3.500 pessetes a un tal Josep Santasusana. Li està bé, per ruc. El que sentim és que el tal Santasusana corri amb llibertat, puix que el fet d'haver escoltat els timadors, vol dir que no deu tenir gaires escrúpols.

✽

"La Veu de Catalunya" s'entreté a demanar a gent catòlica del nostre país la seva opinió sobre els tractaments del doctor Voronoff. Qui no té res a fer, el gat pentina.

Les opinions són demanades a persones ignorants en biologia, a més de catòliques. Ja us podeu imaginar, doncs, les respostes. I nosaltres preguntem: quina valor tenen aquestes respostes d'homes analfabets en biologia, per bé que eminents en altres ciències, davant de les opinions favorables als tractaments del doctor Voronoff emeses per il·lustres metges i biòlegs?

(Cal dir que aquest esquellot, és clar, no resa per al doctor Bassedas.)

✽

Al Ministeri d'Instrucció Pública han estat trobats al quartet dels mals endreços dos quadros de Goya i altres obres de gran valor, que la notícia periodística que ens assabenta d'aquest esdeveniment artístic no especifica.

La cosa és molt natural. Un Ministeri és una cosa tan immensa—laberíntica, per dir-ho així—i altrament, les obres de Goya i altres de valor són tan insignificants, que és molt lògic que aquells quadros s'estessin al quartet dels mals endreços i ningú no els hi sabés. Ben segur, si, temps enrera, qualsevol de nosaltres hagués entrat al dit quartet i hagués vist les obres, se les hauria pogut emportar canviant-les, per exemple, amb una tela ben grossa de Juli Borrell; hi ha tants i tants quadros al Prado que la pintura ja no té cap mèrit.

Descobertes aquestes obres al quartet dels mals endreços

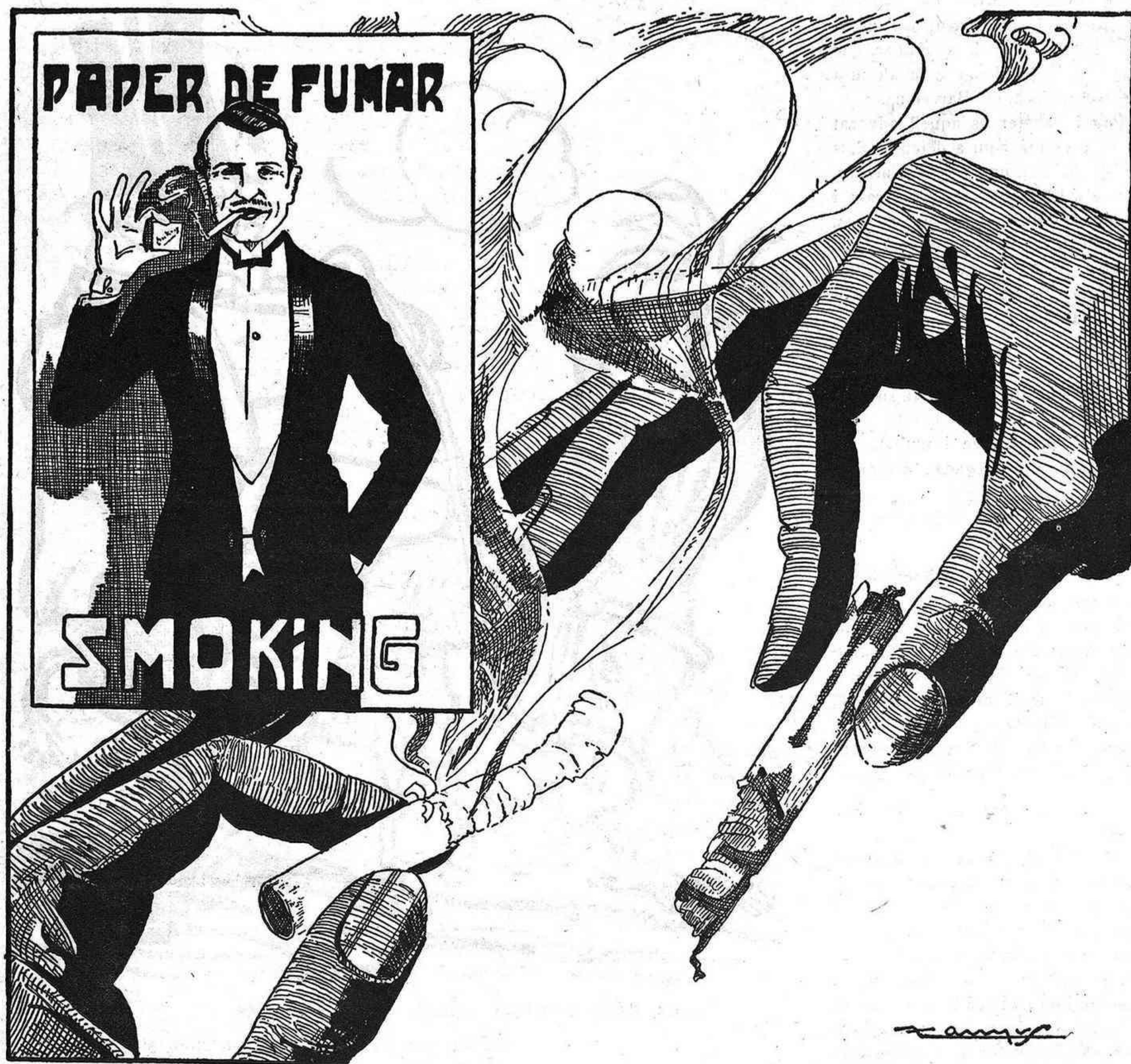
LA SATISFACCIO DEL NOSTRE BURGÉS

—Faig més goig amb l'ase que amb el "Ford".

del Ministeri, hom ha acordat que anessin a parar a un Museu particular del Ministeri que s'inaugurarà en el nou local que s'està construint al carrer d'Alcalà. Es comprèn molt bé aquest acord, l'interès de tots ha d'ésser crear a Madrid molts museus, puix que el Prado ja és prou ric; el Ministeri segueix la pauta de l'Ajuntament de la capitalitat espanyola, el qual està arreglant un Museu Municipal a l'antic edifici de l'Hospici, aquell palau barroc tan ric i graciós del carrer de Fuencarral. Sembla que també l'imita en donar la justa valor a l'art, puix que fa ben poc un nostre amic anà a l'Ajuntament d'aquella ciutat intentant veure l'allegoria de Goya que posseeix, i ningú no sabé de què els parlava.

EL TEXT I NINOTS DEL PRESENT
NUMERO HA ESTAT REVISAT
PER LA CENSURA GOVERNATIVA

Imprempta L'Esquella i La Campana : Olm, 8, Barcelona

Es un inconvenient
 una cigarreta que es consumeixi
 amb rapidesa, sense donar temps
 de assaborir-la. Es malgasta el tabac
 inútilment, les cendres cauen amb
 facilitat damunt del vestit del fuma-
 dor, damunt la taula de treball, etc.

Es un inconvenient
 una cigarreta que s'apagui amb
 freqüència, havent d'encendre-la
 diverses vegades. Produeix cendres
 negres, i el tabac perd bona
 part dels seus sabor i aroma.

Aquets defectes que-
 den eliminats empleant
 el paper de fumar

SMOKING

de combustió lenta,
 sabor agradós, molt
 resistent i fi. Es per

aquestes raons que ha sigut el més ben acollit pels fumadors intel·ligents.

Llibreria Espanyola d'Antoni López ♦ ♦ Rambla del Mig, 20, Barcelona

TELEFON A. 4115

MÀXIMES I MALS PENSAMENTS

Pensa mal i no erraràs

Ultima obra de SANTIAGO RUSIÑOL

Preu: 2 pessetes

Pere Coromines

PUTXINEL·LIS

TEATRE

Preu: 4 pessetes

SILUETES DE SANTES CREUS

Per Mossèn Josep Colomer

Preu: 5 pessetes

Presons d'Europa

LES DE BARCELONA

Volum 1.er Ptes 2

Presons d'Europa

LES DE BARCELONA

Volum 2.on Ptes 2

Presons d'Europa

LA BASTILLA

Volum 3.er Ptes 2

Les sonates de Beethoven

Per BLANCA SELVA :: Prefaci de LLUIS MILLET
Un volum en 4.rt Ptes. 20

Sàtires

de GUERAU DE LIOST

Amb 11 ilustracions de XAVIER NOGUÉS

Preu: Pessetes 6

Constel·lacions

POEMES

de Sebastià Sánchez-Juan

Un volum: Pessetes 3

Un tros de paper

Setmanari de l'any 1865, reproduït
en un volum de 276 planes, Ptes. 5

J. M. GUILERA I ALBINYANA

EXCURSIONS

PELS PIRENEUS
I ELS ALPS

56 fotografies

Preu: 7 pessetes

ACABA DE SORTIR

LA SAGRADA BIBLIA

Antic testament Vol. 1

G È N E S I È X O D E

PREU: 10 PESSETES

Fundació Bíblica Catalana
BARCELONA

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, fianca de ports. No responem d'extravios si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponsals se'ls atorga rebaixes.

L'ANY NOU

—Sembla que, segons diuen, em criaré mes sa i bo que el difunt. Així sigui!